

Rapport 1993/563, Nationale ombudsman, 13 augustus 1993

Klacht	1
Achtergrond	3
Onderzoek	3
Bevindingen	3
Beoordeling en conclusie	6
Aanbeveling	10

KLACHT

Op 3 maart 1993 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw B. te Naarden met een klacht over een gedraging van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel) te Groningen.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, werd een onderzoek ingesteld.

Op grond van de door verzoekster verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoekster, die sinds 31 december 1989 wachtgeld ontvangt, klaagt over de handelwijze van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel) te Groningen die haar op 30\december 1992 schriftelijk meedeelde dat zij niet had voldaan aan het verzoek de maandformulieren over de maanden maart, april, juni, juli, augustus en september 1992 toe te sturen en dat haar ontslaguitkering over de genoemde maanden tot nihil werd verminderd.

Verzoekster, die de genoemde formulieren naar zij stelt rond 23\juli 1992 en rond 15 oktober 1992 aan de Informatiseringsbank heeft gestuurd, klaagt er met name over dat:

1 1. het door haar ingediende bezwaar tegen de beslissing van 30\december

1992 niet heeft geleid tot een herziening van de beslissing, maar dat zij in antwoord op haar brief een schrijven ontving waarin zij in de gelegenheid werd gesteld de bedoelde maandformulieren alsnog aan de Informatiseringsbank toe te sturen;

2. het feit dat zij de maandformulieren op 21 januari 1993 opnieuw aan de Informatiseringsbank heeft gestuurd niet tot resultaat heeft gehad dat de beslissing van 30 december 1992 werd herzien;
3. zij geen ontvangstbevestiging van haar bezwaarschrift heeft ontvangen;
4. zij geen antwoord heeft ontvangen op haar vraag of er wellicht twee dossiers van haar bij de Informatiseringsbank aanwezig zijn;
5. zij, ondanks een toezegging in de brief van 30 december 1992, geen nader bericht heeft ontvangen over de hoogte van het bedrag dat zou worden teruggevorderd en de wijze waarop zij dit bedrag kon terugstorten;
6. zij per 1 januari 1993 geen wachtgeld meer heeft ontvangen en daaruit en uit de over januari 1993 ontvangen specificatie moest concluderen dat het teveel betaalde bedrag door middel van inhouding van haar wachtgeld over de komende maanden zou worden teruggevorderd.

1 WETTELIJK KADER 1.

Hoofdstuk I-H van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Amvb van 28 februari 1985, Stb. 110; RPBO) heeft betrekking op de toekenning van ontslaguitkeringen. Artikel I-H26 luidt als volgt:

"1. De belanghebbende die bezwaar heeft tegen een ter uitvoering van dit hoofdstuk te zijnen aanzien genomen beslissing kan binnen 2 maanden na de ontvangst daarvan Onze minister verzoeken hem een voor beroep vatbare beslissing toe te zenden.

2. Tegen een voor beroep vatbare beslissing, als bedoeld in het eerste lid, kan de belanghebbende die geen ambtenaar is in de zin van de Ambtenarenwet 1929, binnen 30 dagen gerekend vanaf de dag na die waarop de voor beroep vatbare beslissing is verzonden, bij Onze minister in beroep komen..."

2. Burgerlijk Wetboek (boek 6)

Artikel 135, aanhef en onder a:

"Een schuldenaar is niet bevoegd tot verrekening:
voor zover beslag op de vordering van de wederpartij niet geldig zou zijn..." 3.
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Wet van 10 april 1938, Stb. 12)
Artikel 475c, aanhef en onder b:

"Een beslagvrije voet is verbonden aan vorderingen tot periodieke betaling
van:

(...) uitkeringen op grond van sociale zekerheidswetten, uitgezonderd
kinderbijslag onder welke benaming ook..."

In artikel 475d wordt de beslagvrije voet gesteld op negen tienden van ieders
bijstandsnorm.

ACHTERGROND

ONDERZOEK

In het kader van het onderzoek werd de Informatiseringsbank verzocht op de
klacht te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd
aan betrokkenen. De reactie van de Informatiseringsbank gaf aanleiding het
verslag op een enkel punt te wijzigen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

BEVINDINGEN

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

1. Feiten

1.1. Verzoekster ontvangt sinds 31 december 1989 een wachtgelduitkering
van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel).
Eén van de voorwaarden voor het verkrijgen van een uitkering is dat

maandelijks een volledig ingevulde vragenlijst wordt ingediend, waarop onder meer moet worden aangegeven of er neveninkomsten zijn geweest. De vragenlijst moet steeds aan het einde van de desbetreffende maand worden ingediend.

Verzoekster is niet een ambtenaar in de zin van de Ambtenaren- wet 1929.

1.2. Per brief van 30 december 1992 deelde de Informatiseringsbank verzoekster mee dat zij niet had voldaan aan het verzoek van de Informatiseringsbank om haar maandformulieren over de maanden maart, april, juni, juli, augustus en september 1992 op te sturen. Haar wachtgelduitkering over deze maanden werd daarom verminderd tot nihil. Informatie over de hoogte van het terug te vorderen bedrag en de wijze waarop zij dit kon terugstorten zou zij nog ontvangen.

1.3. Verzoekster stelde per brief van 4 januari 1993 bezwaar in tegen de beslissing van de Informatiseringsbank. Verzoekster vroeg tevens of er wellicht twee dossiers van haar bij de Informatiseringsbank aanwezig waren. Op 20 januari 1993 stelde de Informatiseringsbank verzoekster in de gelegenheid de ontbrekende maandformulieren alsnog op te sturen. De Informatiseringsbank deelde haar verder mee tot herziening van de wachtgelduitkering over te zullen gaan zodra de Informatiseringsbank de maandformulieren in haar bezit had.

Verzoekster verstuurde de maandformulieren op 21 januari 1993.

1.4. Verzoekster ontving over de maanden januari en februari 1993 geen wachtgeld. Op 1 maart 1993 deelde de Informatiseringsbank verzoekster mee dat naar aanleiding van de door haar ingezonden maandformulieren de nihilstelling van haar wachtgelduitkering ongedaan was gemaakt. Verzoekster ontving over de maand maart 1993 weer wachtgeld.

2. Standpunt van verzoeker

Voor het standpunt van verzoekster wordt verwezen naar de klachtformulering onder KLACHT .

3. Standpunt van de Informatiseringsbank

3.1. De Informatiseringsbank deelde in reactie op de klacht mee dat ook na het opnieuw doorzoeken van het dossier en andere plekken waar 1 de ontbrekende maandformulieren van verzoekster zouden kunnen zijn, de formulieren niet waren aangetroffen. Zij waren ook niet in het systeem geregistreerd.

3.2. De Informatiseringsbank liet verder weten verzoekster, na ontvangst van het door haar ingediende bezwaarschrift, in de gelegenheid te hebben gesteld de ontbrekende maandformulieren alsnog op te sturen. Nadat verzoekster hierop was ingegaan werd haar wachtgelduitkering herzien.

Tevens merkte de Informatiseringsbank op dat zij geen ontvangstbevestigingen verstuurt, ook niet bij aangetekende poststukken.

3.3. De Informatiseringsbank deelde mee inderdaad geen direct antwoord te hebben gegeven op de vraag van verzoekster of er misschien twee dossiers van haar bij de Informatiseringsbank waren. Wel had de Informatiseringsbank in haar brief van 20 januari 1993 aan verzoekster meegedeeld dat de maandformulieren niet bij de Informatiseringsbank aanwezig waren. Een indirect antwoord dat door verzoekster niet als zodanig was herkend.

3.4. Verder gaf de Informatiseringsbank aan dat verzoekster de in de brief van 30 december 1992 toegezegde nadere specificatie van het terug te vorderen bedrag en de wijze waarop zij dit bedrag kon terugstorten niet had ontvangen omdat de "rekening-courant lijst" niet werd verwerkt.

3.5. Voorts deelde de Informatiseringsbank mee dat, indien het schuldbedrag en de uitkering voortvloeien uit één en hetzelfde recht op uitkering, uitkeringen direct en zonder betrokkene hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen met het schuldbedrag worden verrekend totdat betrokkene het teveel ontvangen bedrag heeft teruggestort of de schuld op een andere manier is verrekend.

3.6. Tot slot liet de Informatiseringsbank weten dat bepaalde acties langer op zich lieten wachten dan nodig was, omdat bij de produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel van de Informatiseringsbank met prioriteitenlijsten wordt gewerkt. Verder bestaan/bestonden bij deze produktgroep achterstanden. De Informatiseringsbank gaf aan dat verzoekster hiervan de dupe was geworden.

4. Reactie van verzoekster

Verzoekster legde op 9 mei 1993 een overzicht over van de kosten welke zij, wegens het niet ontvangen van wachtgeld in de maanden januari en februari, had moeten maken.

BEOORDELING EN CONCLUSIE

1. Ten aanzien van het feit dat verzoekster in reactie op haar bezwaarschrift in de gelegenheid werd gesteld de maandformulieren alsnog op te sturen

1.1. Bij brief van 4 januari 1993 stelde verzoekster bezwaar in tegen de beslissing van de Informatiseringsbank van 30 december 1992. Dit bezwaar kon worden aangemerkt als een verzoek om toezending van een voor beroep vatbare beslissing, zoals bedoeld in artikel I-H26, eerste lid van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (RPBO). De Informatiseringsbank heeft verzoekster, in plaats van haar een voor beroep vatbare beslissing te sturen, per brief van 20 januari 1993 in de gelegenheid gesteld de maandformulieren alsnog op te sturen.

1.2. De regeling weergegeven in artikel I-H26, eerste en tweede lid van het RPBO is bedoeld om de Informatiseringsbank de gelegenheid te geven eventuele fouten te herstellen, of om haar primaire besluit anderszins te heroverwegen.

Van deze gelegenheid heeft de Informatiseringsbank gebruik gemaakt gelet op de bereidheid van verzoekster de formulieren alsnog/wederom toe te sturen. Deze handelwijze is juist. Gelet op de financiële belangen van verzoekster bij een voortvarende behandeling had van de

Informatiseringsbank echter mogen worden verwacht dat zij niet ruim twee weken nodig had enkel om de formulieren op te vragen.

Dit klachtonderdeel is niet gegrond behoudens ten aanzien van de door de Informatiseringsbank betrapte voortvarendheid.

In zoverre is de klacht gegrond.

2. Ten aanzien van de herziening van verzoeksters uitkering nadat zij de maandformulieren op 21 januari 1992 had verzonden

Aan het verzoek van de Informatiseringsbank de maandformulieren alsnog op te sturen, voldeed verzoekster per brief van 21 januari 1993. In haar brief van 20 januari 1993 had de Informatiseringsbank aan verzoekster meegedeeld tot herziening van haar uitkering te zullen over gaan zodra de Informatiseringsbank de maandformulieren in haar bezit had. De Informatiseringsbank deelde verzoekster echter pas per brief van 1 maart 1993, ruim 5 weken later, mee dat de nihilstelling van haar wachtgelduitkering ongedaan was gemaakt. De door de Informatiseringsbank aangevoerde oorzaken, het werken met prioriteitenlijsten en de bestaande achterstanden, kunnen daarvoor wel als verklaring dienen maar zij zijn niet toereikend als rechtvaardiging. Dit geldt in dit geval temeer omdat verzoekster vanaf de maand januari 1993 geen uitkering meer ontving.

Dit klachtonderdeel is gegrond.

1 3. Ten aanzien van het niet verzenden van een ontvangstbevestiging
Verzoekster ontving binnen twee en een halve week, op 20 januari 1993, een reactie op haar brief van 4 januari 1993. Het verzenden van een ontvangstbevestiging aan verzoekster was daardoor niet meer nodig.

Dit klachtonderdeel is niet gegrond.

4. Ten aanzien van de beantwoording van verzoeksters vraag of er misschien twee dossiers van haar waren

De Informatiseringsbank deelde in haar reactie op de klacht mee dat zij verzoekster inderdaad geen direct antwoord heeft gegeven op de vraag of er misschien twee dossiers van haar bij de Informatiseringsbank waren. De

Informatiseringsbank is echter van mening dat zij verzoekster in de brief van 20 januari 1993 wel indirect heeft meegedeeld dat dit niet het geval was. Uit de bewoordingen van deze brief valt dit echter niet zonder meer op te maken. De beantwoording van verzoeksters vraag was daarmee onvoldoende. Dit klachtonderdeel is gegrond.

5. Ten aanzien van de toezegging in de brief van 30 december 1992
Verzoekster heeft de in de brief van 30 december 1992 toegezegde nadere specificatie niet ontvangen. De door de Informatiseringsbank aangevoerde oorzaak, het niet verwerken van de "rekening-courant lijst", is niet toereikend als rechtvaardiging.
Dit klachtonderdeel is gegrond.

6. Ten aanzien van de informatie over en de wijze van verrekening

6.1. De Informatiseringsbank deelde in haar reactie op de klacht mee dat, indien het schuldbedrag en de uitkering voortvloeien uit één en hetzelfde recht op uitkering, uitkeringen direct en zonder betrokkene hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen met het schuldbedrag worden verrekend totdat betrokkene het teveel ontvangen bedrag heeft teruggestort of de schuld op een andere manier is verrekend.

6.2. Verzoeksters wachtgeld is een uitkering die ertoe strekt om in de kosten van het levensonderhoud te voorzien. Bij verrekening met een dergelijke uitkering dient als uitgangspunt te worden gehanteerd, dat voor betrokkene geen onaanvaardbaar financieel nadeel ontstaat.

6.3. Voor beantwoording van de vraag tot welk bedrag kan worden verrekend, zonder dat sprake is van bedoeld nadeel, is van belang het bepaalde in artikel 135, aanhef en onder a van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Op grond van dit artikel is verrekening slechts 1

in zoverre toelaatbaar als een beslag geldig zou zijn. Met toepassing van artikel 475c, aanhef en onder b. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is een beslag op een periodieke betaling van een uitkering

op grond van een sociale zekerheidswet slechts geldig voor zover de periodieke uitkering de beslagvrije voet overtreft. Onder een periodieke betaling van een uitkering op grond van een sociale zekerheidswet moet onder meer de uitkering van wachtgeld op grond van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel worden verstaan. Het wachtgeld is immers een uitkering die wordt verstrekt in geval van onvrijwillige werkloosheid in een aantal in het besluit nader genoemde gevallen.

Dit leidt tot de conclusie dat waar de Informatiseringsbank verzoeksters wachtgeld over de maanden januari en februari 1993 niet met inachtneming van de beslagvrije voet maar in zijn geheel heeft aangewend voor verrekening, zij niet juist jegens verzoekster heeft gehandeld.

6.4. Gelet op de financiële consequenties die voor verzoekster aan de verrekening waren verbonden is het voorts niet juist dat verzoekster hiervan niet van te voren op de hoogte is gesteld.

Aangezien het bij de Informatiseringsbank vaste praktijk is om in dit soort gevallen uitkeringen direct en zonder voorafgaande mededeling aan betrokkene met het schuldbedrag te verrekenen, bestaat er aanleiding om in dit rapport een aanbeveling op te nemen.

6.5. Verzoekster heeft op 9 mei 1993 nog een overzicht overgelegd van de kosten die zij heeft moeten maken, wegens het niet ontvangen van wachtgeld in de maanden januari en februari.

Omdat verzoekster minder of misschien zelfs geen kosten had hoeven te maken indien haar wachtgeld met inachtneming van de beslagvrije voet was aangewend voor verrekening en gelet op het gestelde onder de punten 6.2. en 6.3., bestaat er aanleiding om in dit rapport een tweede aanbeveling op te nemen.

Dit klachtonderdeel is gegrond.

OORDEEL De onderzochte gedraging van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel), die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, is niet

behoorlijk behoudens ten aanzien van het opvragen van de maandformulieren alvorens tot herziening van de beslissing over te gaan en het niet verzenden van een ontvangstbevestiging; op die punten is de gedraging behoorlijk.

AANBEVELING

De minister wordt in overweging gegeven om te bevorderen dat de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel):

1. indien zij overgaat tot verrekening van een schuldbedrag met een uitkering de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over de toelaatbaarheid van verrekening daarbij in acht neemt en voorts dat zij voordat zij tot verrekening overgaat, betrokkene hiervan op de hoogte stelt en in dit bericht opneemt welk deel van de uitkering zal worden aangewend voor verrekening;
2. onderzoekt in hoeverre verzoekster de door haar gemaakte kosten niet had behoeven te maken indien haar wachtgeld met inachtneming van de beslagvrije voet was aangewend voor verrekening en te bevorderen dat verzoekster tegemoet wordt gekomen in deze kosten.